

THÁI ĐỘ VÀ MỨC ĐỘ HẠNH PHÚC CỦA NGƯỜI DÂN KHU BẢO TỒN BIỂN VỊNH NHA TRANG

**NGUYỄN MINH ĐỨC
DƯƠNG THỊ KIM LAN**

Bộ Môn Quản Lý và Phát triển Thủy Sản
ĐẠI HỌC NÔNG LÂM TPHCM

Nguyễn Minh Đức 2009

1

ĐẶT VẤN ĐỀ

- ▼ khu bảo tồn biển (KBTB) được thành lập với nhiều mục tiêu: bảo tồn tài nguyên biển, tạo ra các lợi ích kinh tế từ du lịch và giáo dục
- ▼ thái độ và nhận thức của người sử dụng tài nguyên có một vai trò rất lớn cho việc thực thi các qui định bảo tồn cũng như đối với các nỗ lực quản lý
- ▼ việc nghiên cứu về sự hài lòng đối với cuộc sống của ngư dân địa phương trong Khu Bảo tồn biển Nha Trang và các yếu tố ảnh hưởng đến sự hài lòng đó chưa được đề cập rõ ràng trong các báo cáo trước đây.

Nguyễn Minh Đức 2009

2

“THÁI ĐỘ VÀ MỨC ĐỘ HẠNH PHÚC CỦA NGƯỜI DÂN KHU BẢO TỒN BIỂN VỊNH NHA TRANG”

Nguyen Minh Duc 2009

3

Khái niệm về hạnh phúc

- ▼ **Veenhoven (2005):** Hạnh phúc là sự thỏa mãn cuộc sống nói chung, chứ không với bất kỳ khía cạnh đặc biệt nào của cuộc sống.
- ▼ **Easterline (2001):**
 - § hạnh phúc là “mức độ mà một cá nhân đánh giá chung rằng chất lượng cuộc sống của chính bản thân người ấy là tốt đẹp”.
 - § hiện trạng kinh tế là nguồn gốc của hạnh phúc. Người có thu nhập cao cảm thấy hạnh phúc hơn người có thu nhập thấp.

Nguyen Minh Duc 2009

4

Khái niệm về hạnh phúc

- ✓ Các nghiên cứu về chất lượng cuộc sống và tiêu chuẩn sống, lấy hạnh phúc như là một chỉ số chủ thể, đang được nhiều nhà kinh tế quan tâm (Frey and Stutzer, 2001).
- ✓ Hạnh phúc có thể được thể hiện qua mức độ hài lòng, sự thỏa mãn với cuộc sống hay sự thịnh vượng hơn (Easterline, 2001),
- ✓ mức độ hạnh phúc của người dân có thể là thước đo đo lường tác động của chính sách vào cuộc sống của họ (Frey and Stutzer, 2002 and Graham, 2005).

Nguyen Minh Duc 2009

5

MỤC TIÊU ĐỀ TÀI

Cung cấp chứng cứ về sự hài lòng của người dân trực tiếp bị ảnh hưởng bởi Khu bảo tồn biển Nha Trang

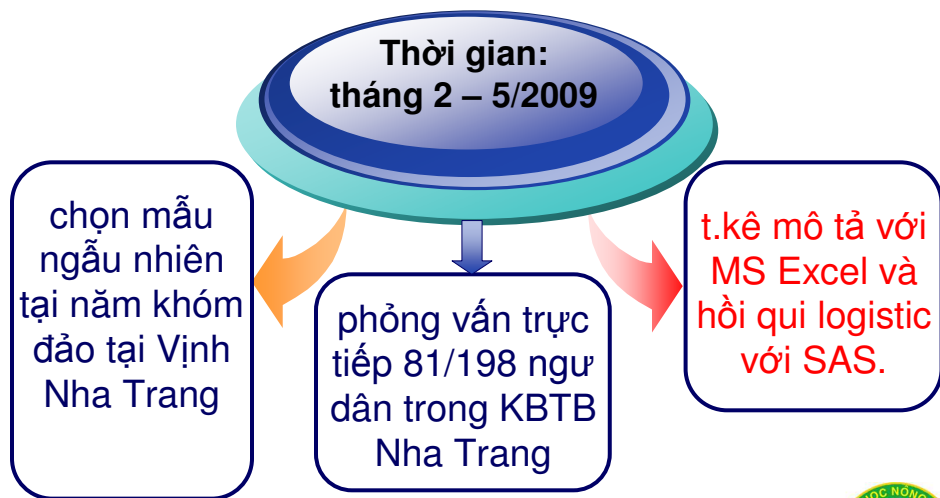
Bổ sung cho các báo cáo trước đây về vai trò và tác động kinh tế xã hội của Khu bảo tồn biển Nha Trang

Nguyen Minh Duc 2009

6

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nguyen Minh Duc 2009

Mô hình logistic tích lũy

Theo Frey and Stutzer (2002)

$$W_{it} = \alpha + \beta x_{it} + \varepsilon_{it}$$

- W_{it} là mức độ hạnh phúc, thể hiện bởi các giá trị rời rạc và có thứ tự
- x_{it} là một vector bao gồm các biến giải thích

Nguyen Minh Duc 2009

Mô hình logistic tích lũy

- ▽ Mức độ thỏa dụng hay sự hài lòng thể hiện qua mô hình

$$U_i = \alpha^* + \beta^* x_i + \varepsilon_i$$

Nhưng U_i không thể được đo lường trực tiếp.

- ▽ Allison (1999), Greene (2003): sử dụng các ngưỡng Z ($z_1, \dots, z_{J-1}$) để chuyển đổi U_i thành các biến Y có thể đo lường được

$$Y_i = 1 \text{ if } z_1 \leq U_i$$

$$Y_i = 2 \text{ if } z_2 < U_i \leq z_1$$

$$Y_i = 3 \text{ if } z_3 < U_i \leq z_2$$

.

.

$$Y_i = J \text{ if } U_i \leq z_{J-1}$$

Nguyen Minh Duc 2009

9

Mô hình logistic tích lũy

- ▽ Với biến phụ thuộc có giá trị rời rạc theo thứ tự, Agresti (2002) đề nghị xác suất tích lũy được tính như sau

$$P(Y \leq j | x) = p_1(x) + \dots + p_j(x) \quad (j = 1, \dots, J)$$

Và các logistic tích lũy sẽ là

$$\text{logit}[P(Y \leq j | x)] = \frac{\log P[(Y \leq j | x)]}{1 - \log P[(Y \leq j | x)]} \quad (j = 1, \dots, J-1)$$

Như vậy, một mô hình sử dụng tất cả các logistic tích lũy là

$$\text{logit}[P(Y_i \leq j | x)] = \alpha_{ij} + X_{ij}'\beta$$

Trong đó:- Y_i là mức độ thỏa dụng của người trả lời phỏng vấn

- $j = 1, \dots, J-1$ và J đại diện cho các mức độ thỏa dụng

- X là vector các biến giải thích

Nguyen Minh Duc 2009

10

Mô hình logistic tích lũy

- ✓ Sai số ε_i có phân phối logistic tiêu chuẩn
- ✓ Sự phụ thuộc của Y vào vector X được thể hiện bởi mô hình logistic tích lũy

$$\text{Log} [F_{ij}/(1-F_{ij})] = \alpha^* + \beta^* x_i \quad j = 1, \dots, J - 1$$

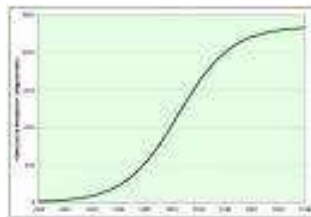
Với $F_{ij} = \sum_{m=1}^j p_{im}$ là xác suất tích lũy.

Nguyen Minh Duc 2009

Mô hình logistic tích lũy

- ✓ Mỗi logistic tích lũy có một tung độ gốc riêng, gia tăng theo j nhưng có cùng hệ số β cho mỗi biến giải thích
- ✓ β đại diện cho tác động của biến giải thích X đối với mức độ thỏa dụng Y .
- ✓ Agresti (2002): Đối với một giá trị j cố định, đường cong thể hiện mức độ phản hồi là một đường hồi qui logistic nhị biến với $Y \leq j$ and $Y > j$.

Nguyen Minh Duc 2009

Mô hình logistic tích lũy

- ▼ Để đo lường mức độ hạnh phúc, đại diện bởi mức độ thỏa mãn (utility) với cuộc sống, ngư dân được hỏi

“Theo ông bà, chất lượng cuộc sống gia đình nhìn chung đã được cải thiện từ khi KBTB được thành lập ?”

- ▼ người dân trả lời bằng cách lựa chọn câu trả lời

- 1: “hoàn toàn đồng ý”
- 2: “đồng ý”
- 3: “không thể quyết định được”
- 4: “không đồng ý”
- 5: “hoàn toàn không đồng ý”

Nguyen Minh Duc 2009

13

Mô hình logistic tích lũy thực nghiệm

Logit $[P(\text{happy} \leq j)] = f(\text{Capinc}, \text{fishinc}, \text{aquainc}, \text{otherinc}, \text{age}, \text{edu}, \text{men}, \text{fish_exp})$

Trong đó:

- + P : xác suất sự trả lời của ngư dân, nhận giá trị nhỏ hơn hoặc bằng j .
- + Happy : biến của sự cải thiện chất lượng cuộc sống của người ngư dân.
- + $j = 1, \dots, 5$ mức độ trả lời từ “hoàn toàn đồng ý” đến “hoàn toàn không đồng ý”.
- + Capinc : thu nhập trên đầu người của ngư dân trong năm 2008.
- + Fishinc : phần trăm thu nhập từ đánh bắt trong tổng thu nhập.
- + Aquainc : phần trăm thu nhập từ nuôi trồng trong tổng thu nhập.
- + Otherinc : phần trăm thu nhập từ các nguồn khác.
- + Age : tuổi của người được phỏng vấn.
- + Edu : trình độ học vấn của người được phỏng vấn.
- + Men : số lao động nam trong gia đình.
- + fish_exp : kinh nghiệm đánh bắt của người chủ hộ.

Nguyen Minh Duc 2009

14

$$\frac{P(happy \leq 2)}{1 - P(happy \leq 2)}$$

Mô hình logistic tích lũy thực nghiệm

Logit tích lũy diễn tả sự thỏa mãn của ngư dân trong cuộc sống được diễn tả dưới dạng

$$\text{Logit } [P(happy)] = \text{Logit } [P(happy \leq 2)]$$

$$= \log \frac{P(happy \leq 2)}{1 - P(happy \leq 2)}$$

Từ đó, xác suất của mức độ thỏa mãn được tính như sau :

$$P(happy) = \frac{e^{\log it [P(happy \leq 2)]}}{1 + e^{\log it [P(happy \leq 2)]}}$$

Nguyen Minh Duc 2009

15

Phương pháp hồi qui

1

Hồi qui logistic với SAS và thủ tục loại bỏ bớt biến không có tác động

2

Giá trị j=2 đại diện cho ngưỡng hạnh phúc của ngư dân đối với cuộc sống

3

tính xác suất hạnh phúc của ngư dân để từ đó tính toán tác động biên

Nguyen Minh Duc 2009

16

KẾT QUẢ - THẢO LUẬN

Một số yếu tố kinh tế xã hội của hộ ngư dân

	Mean	Min	Max
Số lao động chính	2.33	1	7
Số lao động nam	1.81	1	5
Số người trong nông hộ	4.69	2	9
Tuổi của chủ hộ	47.21	30	69
Kinh nghiệm khai thác TS (năm)	28.24	10	54

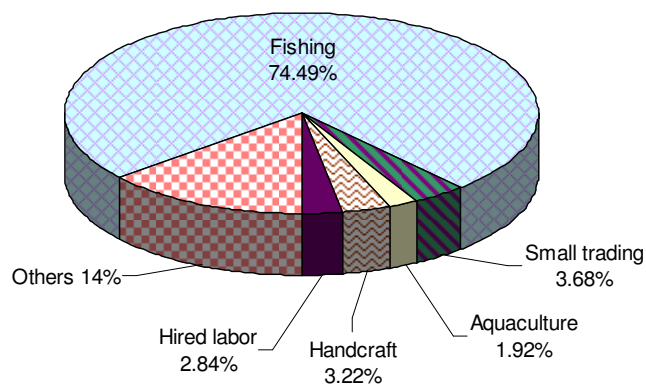
Nguyen Minh Duc 2009

17

KẾT QUẢ - THẢO LUẬN

Khai thác thủy sản là nguồn thu nhập chính của ngư dân trong khu bảo tồn Nha Trang

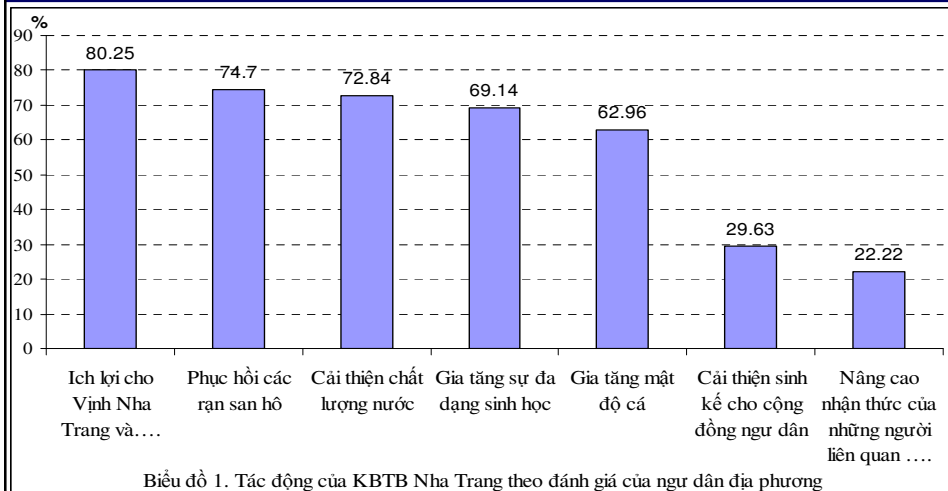

Nguyen Minh Duc 2009

18

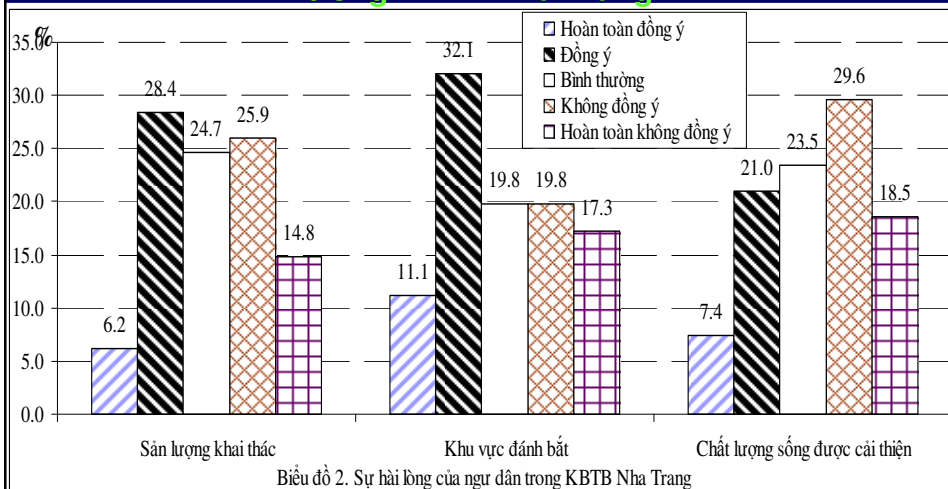
Tác động của KBTB Nha Trang theo đánh giá của ngư dân địa phương

Nguyen Minh Duc 2009

Mức độ hài lòng của ngư dân trong KBTB Nha Trang

Nguyen Minh Duc 2009

Một số yếu tố tác động đến hạnh phúc của ngư dân trong KBTB Nha Trang

Parameter	Coefficient	Error	P-value	Tác động biên
Fishinc	0.0009	0.0008	0.2864	
Capinc	0.0028***	0.0009	0.0045	0.0004
Age	0.1857**	0.0899	0.0388	0.0318
Fish_exp	-0.0814	0.0755	0.2809	
Men	1.5757	1.5238	0.3011	
Fishinc.age	-0.00006***	0.00002	0.006	-0.00001
Age.men	-0.0876**	0.0443	0.0478	-0.01502
Fishinc.men	0.0003***	0.0001	0.0074	0.00005
Fish_exp.men	0.0865**	0.0452	0.0557	0.01483

*, ** and ***: significant at 90%, 95% and 99% level.

Nguyen Minh Duc 2009

21

KẾT QUẢ - THẢO LUẬN

- ▼ những ngư dân **lớn tuổi hơn** thường **hạnh phúc hơn** với cuộc sống.
- ▼ **thu nhập đóng vai trò quan trọng** trong việc tạo ra cuộc sống tốt đẹp hơn (hạnh phúc) của người dân
- ▼ **thu nhập từ nuôi thủy sản chưa đủ** để khiến cho người dân trong KBTB Nha Trang hài lòng với cuộc sống

Nguyen Minh Duc 2009

22

KẾT QUẢ - THẢO LUẬN

- ▼ Tác động của thu nhập từ khai thác thủy sản không đủ ý nghĩa thống kê
- ▼ nhưng tương tác của nguồn thu nhập này với tuổi của ngư dân và với số lượng lao động nam trong gia đình có các tác động đối với hạnh phúc của ngư dân
 - § *Đối với những ngư dân trẻ tuổi hơn hay những hộ ngư dân có số lao động nam nhiều hơn, thu nhập từ khai thác thủy sản cao hơn sẽ khiến họ hạnh phúc hơn với cuộc sống.*
- ▼ Kinh nghiệm khai thác thủy sản cũng chỉ có ý nghĩa tác động tích cực đối với những hộ ngư dân có nhiều lao động hơn.

Nguyen Minh Duc 2009

23

Kết luận

- ▼ Ngư dân sống trong KBTB Nha Trang không tin rằng KBTB này có thể cải thiện sinh kế cho họ.
- ▼ Thu nhập trên đầu người đóng vai trò quan trọng đối với hạnh phúc của ngư dân
- ▼ Đối với những ngư dân trẻ tuổi hơn hay những hộ ngư dân có số lao động nam nhiều hơn, thu nhập từ khai thác thủy sản cao hơn sẽ khiến họ hài lòng hơn, đồng nghĩa với việc hạnh phúc hơn với cuộc sống.

Nguyen Minh Duc 2009

24

HỘI THẢO KHOA HỌC THỦY SẢN TOÀN QUỐC
KHOA THỦY SẢN - ĐẠI HỌC NÔNG LÂM TP HCM

Cảm ơn sự theo dõi của Quý Vị!

Nguyen Minh Duc 2009